

De startbaanovereenkomst – opvolgingsaudit

In april 2008 publiceerde het Rekenhof de resultaten van een audit over de startbaanovereenkomst. De overheid voerde dit stelsel in 1999 in als deel van haar beleid om werkloosheid bij jongeren te bestrijden in de eerste zes maanden nadat ze de schoolbanken hebben verlaten. In ruil voor een vermindering van de sociale bijdragen moesten de werkgevers een bepaald percentage jonge werknemers in dienst nemen.

Het Rekenhof stelde toen vast dat dit beleid onvoldoende werd opgevolgd. De jaarlijkse evaluaties waarin de wet voorzag, kwamen er niet en de wetgever had het stelsel meermaals gewijzigd zonder dat hij van de informatie uit die evaluaties had kunnen gebruikmaken. Het gewijzigde stelsel beantwoordde niet meer aan het oorspronkelijke doel van het beleid. Bovendien werd sinds 2004 niet langer gecontroleerd of de werkgevers hun verplichting nakwamen om een bepaald percentage jonge werknemers in dienst te nemen.

Als antwoord hierop hadden de minister van Sociale Zaken en de minister van Werk zich ertoe verbonden dat de informatie om de verplichting te controleren om jonge werknemers aan te nemen, voortaan in betere omstandigheden zou worden uitgewisseld. Ook hadden de ministers aangekondigd dat de FOD Werkgelegenheid de verwachte statistische gegevens zou bezorgen zodat de Nationale Arbeidsraad en de Centrale Raad voor het Bedrijfsleven de jaarlijkse evaluatie kunnen doorvoeren waarin de wet voorziet. De RSZ had zich ertoe verbonden de FOD Werkgelegenheid regelmatig lijsten met anomalieën te bezorgen en de werkgevers te bestraffen die onterecht verminderingen van sociale bijdragen zouden genieten.

In zijn opvolgingsaudit heeft het Rekenhof onderzocht of er gevolg werd gegeven aan zijn aanbevelingen en aan de verbintenissen die in 2008 werden aangegaan.

Het auditverslag toont aan dat de RSZ en de FOD Werkgelegenheid wel degelijk een systeem voor regelmatige informatie-uitwisseling hebben uitgebouwd om de verplichting om jonge werknemers in dienst te nemen te controleren. Sommige werkgevers zijn echter aan de controle ontsnapt door een foutieve verwerking van de gegevens. Bovendien neemt de RSZPPO niet deel aan de informatie-uitwisseling en controleert hij niet of de verplichting inzake startbanen wordt nageleefd bij de lokale en provinciale besturen, hoewel de wet dat voorschrijft.

De RSZ gebruikt momenteel systematisch de gegevens die de FOD Werkgelegenheid en de RSZ uitwisselen om de verminderingen van werkgeversbijdragen te controleren.

De FOD Werkgelegenheid daarentegen heeft één enkele controlecampagne georganiseerd op basis van de gegevens van 2008.

De FOD Werkgelegenheid heeft nog altijd geen statistisch jaarverslag opgesteld en ook geen indicatoren ontwikkeld om de toepassing van de wet op de startbaanovereenkomsten op te volgen.

Voor het Rekenhof is het definiëren van nauwkeurige doelstellingen en van indicatoren wanneer een overheidsbeleid wordt uitgetekend, een doorslaggevend element om dat beleid te kunnen evalueren.

In het geval van de startbaanovereenkomsten voorziet de wet in een jaarlijkse evaluatie door de Nationale Arbeidsraad en door de Centrale Raad voor het Bedrijfsleven, maar de doelstellingen en de indicatoren werden niet gepreciseerd.

Sinds 2008 hebben de Nationale Arbeidsraad en de Centrale Raad voor het Bedrijfsleven door de verbetering van de beschikbare gegevens dankzij de multifunctionele aangifte twee evaluatieverslagen gepubliceerd, waarvan de inhoud belangrijk is voor de sturing en opvolging van dat beleid. De nieuwe aanpassingen aan de wet op de startbaanovereenkomsten waren echter niet op die rapporten gebaseerd.

De frequentie van een jaarlijkse evaluatie die de wetgeving voorschrijft, wordt niet nageleefd. Voor het Rekenhof vormt dit een doelstelling die moeilijk kan worden gehaald en die misschien zou moeten worden herzien.

In dit verslag stipt het Rekenhof diverse aanwijzingen aan die de wetgeving op de startbaanovereenkomsten opnieuw ter discussie zouden kunnen stellen:

- Geen van de modaliteiten in de huidige wetgeving heeft rechtstreeks betrekking op schoolverlaters.
- Het verplichte quotum jonge werknemers is weinig dwingend.
- Er wordt weinig gebruik gemaakt van de bijdrageverminderingen voor de meest kwetsbare groepen.
- De Nationale Arbeidsraad en de Centrale Raad voor het Bedrijfsleven geven de voorkeur aan andere maatregelen.

In zijn antwoord op het voorontwerp van verslag van het Rekenhof benadrukt de FOD Werkgelegenheid dat er terecht vraagtekens worden geplaatst bij de wetgeving. De minister van Sociale Zaken en de minister van Werk hebben niet gereageerd op het ontwerp van verslag.